

ZAŠTITA ULAGATELJA

Za vas kao potrošača dobro je da se informirate o pravilima koja vas štite, a to jednako vrijedi i u slučaju investicijskih usluga.

Investicijska društva, kreditne institucije i društva za upravljanje investicijskim fondovima dužna su pri pružanju investicijskih usluga:

- poslovati pošteno, pravedno i profesionalno, u skladu s vašim najboljim interesima, što vas štiti kada poslujete s društvom koje je, kao stručnjak, u boljoj poziciji od vas
- osigurati vam odgovarajuće, sveobuhvatne i točne informacije kako biste donijeli što bolju odluku o ulaganju
- pružiti vam usluge kojima se uzimaju u obzir vaše osobne okolnosti, profil i zahtjevi
- pratiti potencijalne sukobe interesa i upravljati njima u vašem najboljem interesu
- čuvati vašu imovinu na način da se rizici svode na najmanju moguću mjeru
- rješavati vaše eventualne prigovore.

Kako bi ispunila navedene zahtjeve, društva su dužna provoditi sljedeće korake:

- razvrstati vas u jednu od kategorija ulagatelja (mali i profesionalni ulagatelji)
- procjenjivati primjerenost / prikladnost usluge koja će vam se pružiti na temelju dostavljenih podataka
- pružati vam sve potrebne informacije kako biste mogli donijeti utemeljenu odluku o investicijskoj usluzi
- izvršavati vaše naloge bez odgađanja i po najboljim mogućim uvjetima
- izvještavati vas o pruženim investicijskim uslugama tijekom i nakon pružanja usluga.

HANFA

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (Hanfa) nadzorno je tijelo u čiji djelokrug i nadležnost spada nadzor financijskih tržišta, financijskih usluga te pravnih i fizičkih osoba koje te usluge pružaju (društva za osiguranje, distributeri osiguranja, mirovinska osiguravajuća društva, mirovinski i investicijski fondovi, investicijska društva i drugi pružatelji investicijskih usluga, leasing i faktoring društva).

Na Hanfinoj internetskoj stranici (www.hanfa.hr) u rubrici Edukacija i zaštita potrošača možete saznati kako podnijeti predstavku u slučaju pritužbe na rad ili postupanje nekog od društava koja nadzire Hanfa. Hanfa navode iz predstavki uzima u obzir pri obavljanju aktivnosti iz svojeg djelokruga i nadležnosti, no pritom napominjemo da, s obzirom na to da je Hanfa nadzorno tijelo, ona nije ovlaštena arbitrirati u imovinsko-pravnim pitanjima u pojedinačnim slučajevima. Navedeno je u nadležnosti pravosudnih tijela, odnosno nadležnog suda.

Važno je naglasiti da Hanfa ne može davati savjete ili preporuke u vezi s financijskim uslugama koje koristite ili namjeravate koristiti (primjerice, preporučiti određenu financijsku uslugu ili određenog pružatelja usluge).

Za više informacija posjetite

- www.hanfa.hr
- www.novaczasutra.hr

HANFA
HRVATSKA AGENCIJA ZA
NADZOR FINACIJSKIH USLUGA

**TRŽIŠTE
KAPITALA**

ŠTO JE TRŽIŠTE KAPITALA?

Tržište kapitala dio je šireg financijskog tržišta i sastoji se od trgovine financijskim instrumentima na uređenom tržištu (popularno nazivanom burza) i izvan njega.

TKO SU SUDIONICI TRŽIŠTA KAPITALA U HRVATSKOJ?

- ulagatelji u financijske instrumente (građani, trgovačka društva, investicijski i mirovinski fondovi, društva za osiguranje, banke i dr.)
- posrednici u trgovini (investicijska društva, kreditne institucije i dr.)
- izdavatelji financijskih instrumenata (kompanije koje nude financijske instrumente radi trgovanja)
- Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. Zagreb (SKDD)
- Zagrebačka burza d.d. Zagreb.

ŠTO SU FINACIJSKI INSTRUMENTI?

Financijski instrument viši je pojam koji obuhvaća čitav niz različitih instrumenata. Financijske instrumente možemo podijeliti u četiri skupine:

Dionice su vlasnički vrijednosni papiri koji predstavljaju udio u vlasništvu dioničkog društva.

Obveznice su dužnički vrijednosni papiri koji su uglavnom manje rizični i predstavljaju dugovanje (države ili tvrtke) određenog novčanog iznosa uvećanog za kamatu.

Instrumenti tržišta novca primjerice su **trezorski zapisi** koji poput obveznica predstavljaju dugovanje, ali im je rok do dospijanja u pravilu kraći od godinu dana.

Udjel u investicijskom fondu predstavlja jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, tj. ulaganje u skup različitih financijskih instrumenata kojima se upravlja unutar jednog fonda.

Izvedenice ili derivati financijski su instrumenti koji svoju vrijednost izvode iz vrijednosti nekog drugog instrumenta (dionice, obveznice, indeksa, valute, robe...), tzv. temeljnog instrumenta.

VRSTE TRŽIŠTA

Uređeno tržište (tzv. burza) multilateralni je sustav koji spaja ponudu i potražnju za financijskim instrumentima.

Multilateralna trgovinska platforma multilateralni je sustav koji spaja ponudu i potražnju, a njome može upravljati investicijsko društvo ili burza, na temelju odobrenja Hanfe. Iako je sličan burzi, karakteristike su tog sustava u odnosu na uređeno tržište manja transparentnost i povećan rizik ulaganja.

Trenutačno u Hrvatskoj na temelju odobrenja Hanfe posluje samo **Zagrebačka burza**, koja je ujedno i operater uređenog tržišta i multilateralne trgovinske platforme kao rastućeg tržišta malih i srednjih poduzeća.

ŠTO JE PROSPEKT?

Prospekt izdavatelja službeni je informativni dokument koji sadrži sve bitne podatke o vrijednosnom papiru te o samom izdavatelju, njegovu financijskom položaju i poslovanju. Uz prospekt ćete dobiti i **sažetak**, koji na jednostavniji način prikazuje informacije iz prospekta.

ŠTO PODRAZUMIJEVA TRANSPARENTNOST TRGOVANJA?

Trgovanje na tržištu kapitala treba biti transparentno, a transparentnost podrazumijeva da su informacije potrebne za donošenje utemeljene odluke o ulaganju dostupne svima na jednak način, odnosno da trebaju biti javno dostupne. To se postiže dostavom tih informacija u Službeni registar propisanih informacija Hanfe (dostupan na Hanfinim internetskim stranicama) te njihovom objavom na internetskim stranicama Zagrebačke burze.

ZLOUPORABA TRŽIŠTA

Tržište se može zlouporabiti korištenjem, otkrivanjem i preporučivanjem povlaštenih informacija, kao i manipulacijom tržištem, a ta postupanja predstavljaju kaznena djela za koja su predviđene i zatvorske kazne.

PORAVNANJE I NAMIRA

Prije nego što izvrši svoju prvu transakciju na tržištu kapitala, za svakog ulagatelja mora se otvoriti račun u Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. (SKDD), na kojem će biti evidentirani njegovi financijski instrumenti. Nakon što se provede određena transakcija, provodi se postupak poravnanja i namire, što podrazumijeva uspoređivanje svih podataka i izračun obveza potreban za prijenos financijskih instrumenata s računa jedne ugovorne strane na račun druge ugovorne strane, kao i plaćanje.